

FÖRSTA CRADLE-TO-CRADLE- PROJEKTET

Backsippans förskola i Listerby utanför Ronneby presenteras som "Sveriges hälsosammaste förskola". Förskolans sex avdelningar, med plats för omkring 100 barn i åldern 1–5 år, invigdes vårtidningen 2014 och är byggd och inredd enligt konceptet Cradle-to-Cradle, vilket innebär att alla material är giftfria och återvinningsbara. Golven bidrar i hög grad till att man kunnat uppnå detta.

Från huvudentrén mitt i enplanshuset kommer man rakt in i matsalen, på ömse sidor ligger spegelvända skepp med större och mindre rum. Förskolan har en inbyggd flexibilitet för att kunna användas av föreningar kvällstid och underlättas en eventuell framtida ombyggnad, enligt arkitekt Zijad Bico, *Tekniska förvaltningen i Ronneby kommun.*

BARNENS TECKNINGAR OCH LEKSAKER SKA GE FÄRGEN

Utvändigt är *Backsippans förskola* färgrik med gula dörrar och fönsteromfattningar till fasadernas ljusa

fibercementskivor och detaljer i blått och rött. Invändigt är färgsättningen mera sparsam, med avsikt. Här ska barnens teckningar och leksaker skapa färgglädje och mer och mer täcka de gulvita väggarna.

Linoleumgolven i huset är också neutrala i olika beige och grå toner. Färgklicken som lyser upp är de specialtillverkade textilmattorna i blått och rött i några större aktivitetsrum.

CRADLE-TO-CRADLE KONSEKVENT GENOMFÖRT

Väl inne i förskolan tar det inte många minuter innan man slås av

tystnaden – trots att så många barn leker runt om i de intilliggande rummen.

– Linoleumgolven i sig är ordinarie, det är de mjuka baksidorna som dämpar ljud och minskar buller. Och det är inte så vanligt att man lägger linoleum på en förskola, det brukar vara en akustikmatta av PVC. Vi har dessutom lagt ftalatfria PVC-mattor i bland annat våtrum och skötrum, säger Morgan Palmgren, platschef från *Sandå Golv* i Karlskrona som haft golventreprenaden.

Det är första gången han besöker Backsippan sedan förskolan blev klar

› **BACKSIPPANS FÖRSKOLA** i Ronneby är byggd enligt konceptet *Cradle-to-Cradle*. Boverket och Swedens *Green Building Council* har utsett förskolan till "Sveriges mest hållbara nybyggnation" och i oktober presenterades den som ett av tio projekt vid *Sustainable Building* i Barcelona.

Foto: William Laveson

› **TEXT:** Christina Adlers

› **OVAN: INVÄNDIGT** är färgsättningen med avsikt sparsam – barnens teckningar och leksaker ska vara det som ger färg. Därför har man valt grå och beige toner till linoleumgolvet från *Tarkett, Veneto Acoustic xf²*, som ligger i huvuddelen av lokalerna.

Foto: Laura Vidje

› **TILL HÖGER: I KÖKET** har man lagt *Altro Stronghold 30/K30* med stegsäkerhet R12.

Foto: William Laveson

och han imponeras av det genomförda hållbarhetskonceptet *Cradle-to-Cradle* med fokus på helhet, innovationer och kvalitet. Det vill säga att genomgående använda material som förhindrar föroreningar med giftiga ämnen. *Ronneby kommun* är beställare och både byggtreprenören *JSB, John Svenssons Byggnadsfirma*, och samtliga underentreprenörer har varit tvungna att redovisa alla material till en materialdatabas innan de köpts in.

– Jobbet var förenat med lite extra pappersarbete när vi i förväg skulle registrera alla produkter och få dem godkända. Men allteftersom tiden gick vände vi oss, samtidigt är det bra att våra miljövänliga produkter får en kvalitetsstämpel, säger Morgan Palmgren.

MEST LINOLEUM

Sandå har haft i genomsnitt två golvläggare på plats. De har lagt 60 kvadratmeter ftalatfri *Tarkett Eminent* i en grå kulör i våtutrymmen och skötrum och limmat med *Bostik Startac*. Linoleumgolvet, *Tarkett Veneto Acoustic xf²*, har de lagt i tre olika nyanser av beige och grått. Golvet som är C2C-certifierat ligger bland annat i

› **FORTSÄTTNING** på sid 11

matsalen, i korridorer och i mindre lekrum, sammanlagt 620 kvadratmeter. Även här har man använt lim från Bostik.

– Under ligger flytspackel som byggaren själv spacklat i alla utrymmen innan vi började vårt jobb.

I ett antal större aktivitetsrum ligger röda respektive blå *Desso Pallatino* textilplattor, 50x50 centimeter, som Sandå lagt på 125 kvadratmeter. Plattorna är 12,5 millimeter tjocka och har en tuftad ovansida. Undersidan har en återvinningsbar polyolefinbaserad "EcoBase-bärare" och en "Soundmaster" gjord på 80 procent återvunnen polyester av PET-produkter. Textilmattan är specialtillverkad och ger 36 decibel i stegljudsförbättring.

– Vi har också ljudabsorbenter i tak och väggar och när vi frågar personal och barn hur de upplever förskolan säger alla att det är ljuddämpningen som bidrar till att det är tyst och lugnt, säger William Lavesson, projektledare på Tekniska förvaltningen i Ronneby kommun.

MÄTARE FÖR LUFTKVALITET

Desso, säger han, tillämpar Cradle-to-Cradle-filosofin och mattan är tillverkad och C2C-certifierad efter deras principer. Det innebär att de

tar tillbaka och återanvänder materialet. Blir det spill när mattan läggs eller om det blir fläckar tar de tillbaka och byter ut plattorna.

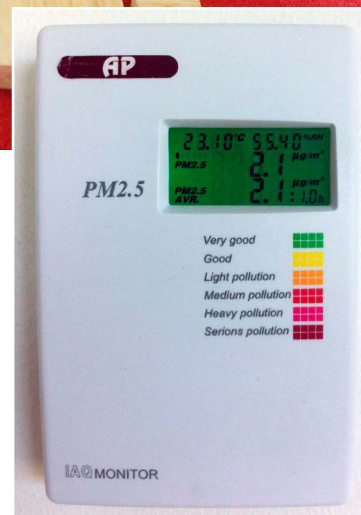
– Textilgolvet avger också färre partiklar än vanligt, det ser vi här på väggmätaren. 0–35 mikrometer är mycket god inomhusluft och här har vi 2,1 mikrometer. Sådana väggmätare har vi i ett rum med linoleum och i ett med textil. Vi kommer också att mäta luftkvaliteten för bland annat formaldehyd, partiklar och ozon vid olika tillfällen säger William Lavesson.

SVERIGES MEST HÅLLBARA NYBYGGNATION

I köket har man lagt *Altro Stronghold 30/K30*, en halksäker och vattentät matta för storkök, på omkring 120 kvadratmeter.

– Det var svårt att få tag på golvmaterial som uppfyllde kraven till storköket. Kravet var 99,9 giffritt för att ge produkten en bra bedömning, säger Morgan Palmgren.

Ronneby kommun började för några år sedan med ett kvalitetsprogram för hållbar byggnation och inspirerades av Cradle-to-Cradle. Och det är förskolan i sin helhet som är speciell med förnybar energi från bland annat bergvärme och solceller.

› OVAN: ETT ANTAL större aktivitetsrum avviker från resten av förskolan genom att ha mycket färg på golven. Här ligger starkt röda respektive blå textilplattor, *Desso Palatino*, från *Ardbo Golv*.

Foto: William Lavesson

› TILL VÄNSTER: MÄTARE för luftkvalitet finns på två ställen i lokalerna.

Foto: Laura Vidje

För det genomtänkta och konsekventa genomförandet har *Boverket* och *Sweden Green Building Council* utsett förskolan till Sveriges mest hållbara nybyggnation och i oktober presenterades *Backsippan* som ett av tio projekt vid *Sustainable Building* i Barcelona. ■

BACKSIPPANS FÖRSKOLA I LISTERBY

BESTÄLLARE:
Ronneby Kommun

GOLVLEVERANTÖRER:
Tarkett AB
Ardbo Golv AB
Altro Nordic AB

GOLVENTREPRENÖR:
Sandå Sverige AB, Karlskrona

BYGGENTREPRENÖR:
JSB, John Svenssons byggnadsfirma (totalentreprenad)

ARKITEKT:
Zijad Bico, Tekniska förvaltningen i Ronneby Kommun